

Foto de Daniela Galai
Vântul puternic care produce de regulă pagube materiale poate fi o sursă excelentă de generare a energiei.

Vântul adie spre afacere

DANIELA GALAI

Vântul care a bătut cu intensitate săptămâna trecută ar fi adus câștiguri substanțiale pentru stat și nu doar pierderi materiale. În ce fel? Prin valorificarea energiei pe care acesta o produce. Cel puțin așa afirmă Mihail Poleacov, șeful laboratorului de energie eoliană care de mai bine de 40 de ani studiază caracterul vânturilor din R. Moldova.

Inginerul este pasionat de cercetarea resurselor energetice regenerabile și are la activ mai multe invenții la capitolul energie eoliană, el făcând parte și din Uniunea inventatorilor. Invențiile lui sînt înalt apreciate peste hotarele republicii, una dintre ele fiind inclusă în topul celor mai bune 1000 invenții ale lumii. Are opt patente pe instalații de vânt, pentru ultima, care se bazează pe principiul vortex, obținând europatenta cu puțin timp în urmă.

Experiența acumulată l-a ajutat să instaleze mai multe moriști de vânt pe teritoriul Moldovei la: Soroca, Taraclia, Cimișeni, Dănceni și bineînțeles Chișinău. Mai multe întreprinderi din municipiul nostru folosesc energia eoliană ca o alternativă la cea distribuită prin rețea.

Unul dintre visurile sale este să construiască cât mai multe moriști în centrul capitalei, locul său de rezidență, intrucât își dorește ca ardoare ca sectorul să fie mai puțin poluat, iar întreprinderile să consume cât mai puțin combustibil, care, lucru știut, este pe cale de epuizare. Pe seama vânturilor s-ar putea dezvolta o afacere profitabilă, din punct de vedere financiar, dar, mai ales, ecologic.

Inginerul propune ca toate panourile publicitare să utilizeze energie eoliană, ceea ce ar reduce costurile reclamei și ar face-o mai atractivă. El susține că acest deziderat are șanse la viață deoarece în Centru mișcarea vânturilor este intensă, mai ales în zona podului de pe șoseaua Hâncești și pe viaduct. Nu sunt de neglijat, în opinia lui, nici curenții de aer ce se formează între blocurile de locuit, care ar putea de minune asigura iluminarea în interior și exteriorul clădirii pe timp de noapte.

Recent, inginerul a terminat un studiu de fezabilitate pentru Academia de Științe, situată de asemenea în centru. El a ajuns la concluzia că zona are un potențial eolian bun și că Academia ar putea economisi bani dacă ar instala o morișcă generatoare de energie electrică. Deocamdată însă statul nu este dispus să plătească pentru instalație. M. Poleacov opinează că „atât timp cât statul nu-și va asuma rolul de promotor și de susținător financiar al proiectelor de utilizare a energiei regenerabile, carul nu se va urni din loc”.

Din păcate, piedica cea mare în calea dezvoltării energiei eoliene nu sunt nici banii nici lipsa vântului, așa cum se vehiculează, ci lipsa unei legi care ar permite existența la scară largă unor asemenea instalații. „Foarte mulți cetățeni moldoveni ne cer sprijinul și solicită instalațiile eoliene. De asemenea avem mai multe cereri din partea străinilor care doresc să investească în aceste instalații, dar nu pot deoarece nu este aprobată legea cu privire la producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile”, ne spune șeful laboratorului de energie eoliană.

Toate invențiile lui pot fi aplicate cu succes pe teritoriul R. Moldova, intrucât sunt simplu de realizat, nu cer investiții financiare costisitoare și esențialul - reprezintă o sursă energetică de alternativă foarte comodă, pentru că pe teritoriul statului nostru vânturile se formează reieșind din relieful inconjurător.

El încearcă să convingă societatea civilă că omnia se va confrunta în scurt timp cu o criză a combustibililor, deoarece resursele naturale sunt pe cale de epuizare și că trebuie de pe acum să se caute noi mijloace de producere a energiei din surse de alternativă. Vântul este una dintre sursele cele mai indicate, în mod special de când specialiștii în schimbarea cliimei vehiculează tot mai des cu termenul de cel de-al cincilea anotimp - al vânturilor puternice și al ploilor abundente. Specialiștii din centrul Chișinăului susține că a venit timpul ca R. Moldova să tragă foloase de pe urma energiei eoliene și nu doar să suport pierderi.

Vine medicamentul târziu, dar sigur

LILIANA BARBĂROȘIE

Alexandru Drăgan, un bărbat de 52 de ani internat în prezent în secția neurorecuperare a Institutului de Neurologie și Neurochirurgie (INN) a suferit un accident vascular cerebral din cauza hipertensiunii arteriale, unul din cei mai răspândiți factori de risc ai ictusului. „S-a întâmplat brusc, în stradă. La început, nu vorbeai și nu înțelegeai nimic. Acum este mai bine. Deosebește culorile, știe zilele săptămânii și lunile anului”, spune soția bărbatului, Eugenia Drăgan. În timp ce discut cu ea, bărbatul din cărucior începe să plângă cu suspine. Cardiolog de specialitate, cine altul știe mai bine ce i s-a întâmplat cu adevărat?

Medicii spun că Alexandru Drăgan va petrece luni sau chiar ani de zile în spital și nimeni nu poate garanta că se va reabilita definitiv. Bărbatul ar fi putut însă reveni în familie și la munca sa preț de câteva zile, dacă avea norocul de un medicament salvator numit tromboliză și o terapie specială pusă în aplicare de medicii moldoveni încă în anul 2005, când în urma unui experiment au salvat șase vieți.

Medicamentul în lipsa căruia tratamentul este imposibil costă 900 de euro pentru o doză și lipsește din instituțiile medicale specializate. De aproape doi ani, medicii moldoveni așteaptă preparatul care ar reduce substanțial numărul cazurilor de invaliditate cauzate de ictus. Între timp, 40 la sută din supraviețuitorii acestuia rămân invalizi pe viață, fiecare al zecelea este ținut în pat, iar un sfert dintre ei, la cinci ani de la accident, dezvoltă o stare de demență care le degradează viața.

Accidentul vascular cerebral ischemic este una din cele mai răspândite forme ale ictusului provocat de tromboză. În luna noiembrie a anului 2005, Clinica Neurologie și Neurochirurgie (CNN) din cadrul Spitalului de Urgență din Chișinău a aplicat pentru prima dată noua terapie de tratare a acestuia bazată pe tromboliză. Preparatul dizolvă trombusul și ajută astfel la restabilirea circulației sanguine. În rezultat, țesutul nervos afectat începe din nou să se alimenteze cu oxigen, iar recuperarea este de 95-97 la sută.

„Este o terapie scumpă și nu doar din cauza medicamentului. Pentru ca să funcționeze, este necesar un sistem medical bine pus la punct. Am creat acest sistem, iar acum avem nevoie de medicament”, spune Stanislav Groppa, șeful CNN. El mai afirmă că săptămâna viitoare preparatul asigurat de stat va ajunge în instituția medicală pe care o conduce, iar terapia va fi reluată. Într-o țară în care fiecare al cincilea deced este provocat de accidentul vascular cerebral, au fost necesari aproape doi ani pentru ca autoritățile să reacționeze.

În secția de terapie intensivă din cadrul INN pot fi întâlniți pacienți de orice vârstă și naționalitate. În prezent, spre exemplu, acolo este internat un neamt, care, fiind în tranziție în Moldova, a suferit un accident vascular cerebral. Vecinul lui de pat este un moldovean de 30 de ani stabilit în România, care a avut un ictus tocmai când venise acasă să-și vadă rudele, iar lângă ei mai este o femeie de

45 de ani care a suportat un ictus în momentul în care revenise de la muncă din Italia.

„Fără îndoială, este o boală socială. Viața devine tot mai grea. Oamenii se află într-un continuu stres psiho-emoțional. Ei nu respectă vreun regim, se alimentează prost, sunt supuși stresului informațional. Toate împreună fac că numărul accidentelor vasculare cerebrale să fie în continuă creștere în Moldova, iar boala întinerește de la an la an”, spune vice-directorul INN, Mihail Gavriluc. O problemă serioasă este dotarea instituțiilor medicale cu utilaje de diagnostic. În Moldova există de tot patru tomografe, dintre care doar unul performant. Nici chiar tomograful din cadrul INN nu funcționează în regim non-stop.

„Statisticile arată că sistemul de sănătate poate influența doar în proporție de 12 la sută. Restul depinde de pacienți. Majoritatea lor sunt neglijenți față de sănătate”, susține Mihail Gavriluc. O problemă serioasă este dotarea instituțiilor medicale cu utilaje de diagnostic. În Moldova există de tot patru tomografe, dintre care doar unul performant. Nici chiar tomograful din cadrul INN nu funcționează în regim non-stop.

Marin Cociorvă, un bărbat de 33 de ani care a suferit luna trecută un accident vascular în urma unor probleme cardiace de durată, și-a reluat viața de la 0. Îl urmăresc cum face câțiva pași timizi, cu ajutorul soției sale și a unui chinoterapeut. „Învață din nou să meargă”, îmi spune printre lacrimi soția. „A avut un trombus la creier (cheag de sânge care blochează un vas sangvin). În consecință, nu mișca mâna și piciorul stâng. Avea și tulburări de vorbire”, spune femeia.

Marin Cociorvă va avea nevoie de câteva luni de recuperare. „Voi sta lângă el până la însănătoșire. Am fost nevoită să renunț la serviciu. Nici Marin nu va mai putea lucra sudor. Va trebui să-și găsească un lucru mai ușor. Nu știu cum vom trăi în continuare. Avem o fiică acasă”, spune soția lui Marin în timp ce îi pune în picioare papucii și îl ajută să se ridice pentru următoarele exerciții.

Marin are șanse reale de recuperare, mă asigură șeful secției neurorecuperare din cadrul INN, Oleg Pascal. „A ajuns la spital în două ore și jumătate de la producerea accidentului, așa că am început recuperarea în trei ore. Tocmai acesta este termenul limită, în care țesutul nervos afectat de ictus poate supraviețui fără alimentație sangvină”, explică medicul.

Șansele de recuperare ale pacienților care ajung pe mâna medicilor mai târziu se reduc la minimum. „Doar 30 la sută dintre pacienții noștri au șanse să se recupereze. Totul depinde de cât de repede începem. Circa 40 la sută din victimele ictusului rămân cu handicapuri grave tocmai din cauză că începem tratamentul cu întârziere”, spune Oleg Pascal. E vorba înainte de toate despre deficiențe motorii și de comunicare. Între 8 și 10 la sută dintre pacienții devin izolați de societate. Cel mai grav este că din viața socială este exclusă concomitent și persoana care îngrijește de acest bolnav.

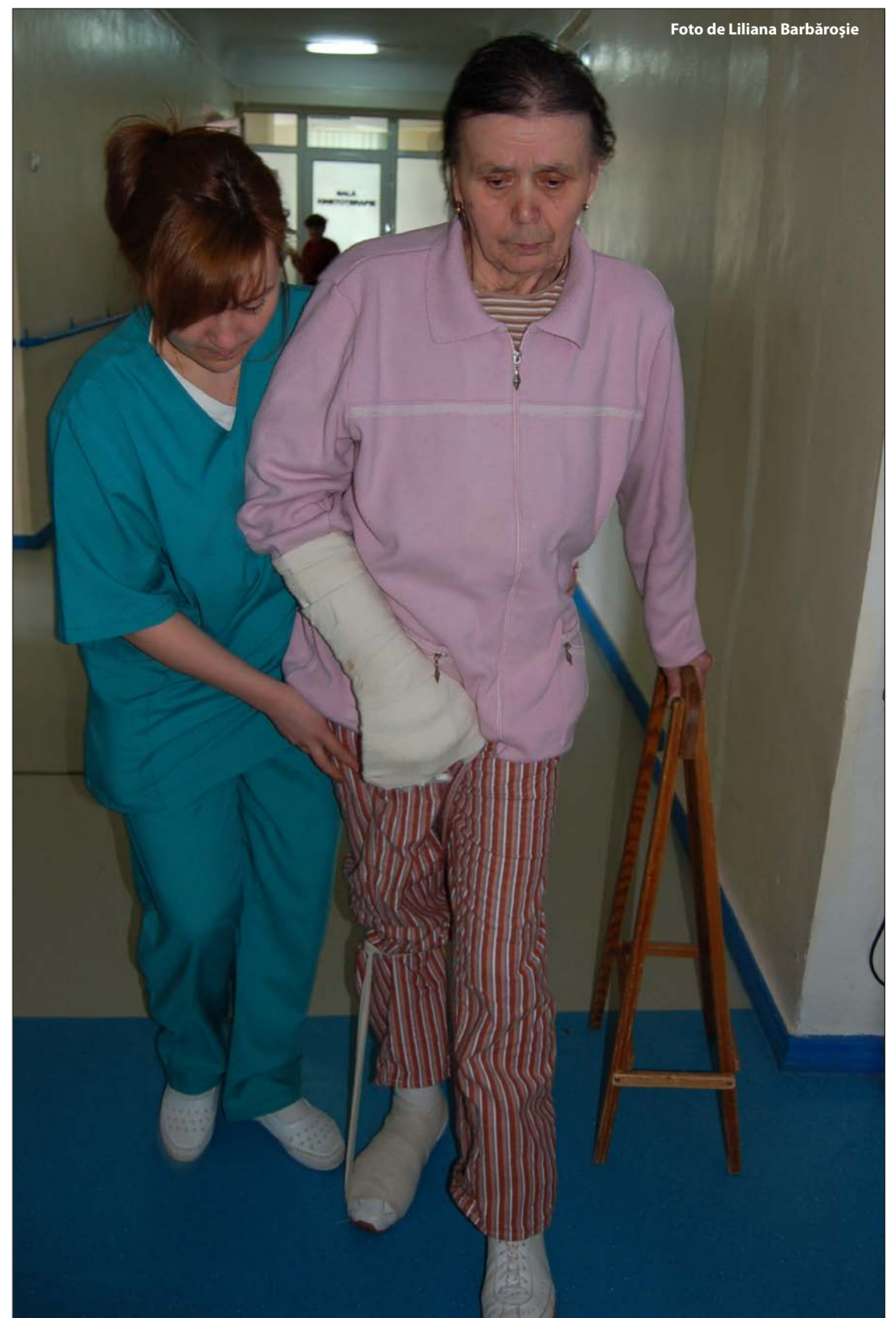

Foto de Liliana Barbăroșie
Chinoterapeutul Svetlana Vacari și pacienta sa, Elena Fedoseenco, care a suferit un accident vascular, în timpul terapiei de recuperare

Secția de neurorecuperare din cadrul INN a fost creată acum cinci ani. Tot atunci, neurologia moldovenească a reformulat radical conceptul de reabilitare în caz de accident vascular cerebral. Pană atunci, pacienții erau ținuti nemișcați în pat timp de cel puțin 21 de zile după accident - concept total greșit moștenit de la medicina sovietică. Acum, pacienții sunt ridicați în picioare imediat ce ajung în spital. „Nu ne trăsăm sarcini majore. Ceea ce urmărim este să-i învățăm să fie independenți - să se îmbrace, să mănânce, să se îngrijească. Dacă nu reușim, spre exemplu, să stabilim vorbirea, îi învățăm metode alternative de comunicare”, spune Oleg Pascal.

Potrivit statisticilor internaționale medicale, ac-

cidentul vascular cerebral răpește cinci milioane de vieți anual și provoacă altor cinci milioane dizabilități severe. În Europa se înregistrează între 100 și 300 accidente vasculare la 100.000 locuitori pe an. Moldova se află printre primele patru țări cu cea mai înaltă letalitate prin ictus, aceasta fiind mai înaltă doar în Federația Rusă, Belarus și România.

Cei șase pacienți tratați în 2005 cu tromboliză, la 50 de minute de la administrarea medicamentului puteau mișca mâinile și picioarele paralizate. La două ore de la începerea tratamentului, ei s-au ridicat din pat și au făcut primii pași. La câteva zile de la internare, pacienții au plecat acasă absolut sănătoși.

Pericol de moarte în centrul Chișinăului!

DANIELA GALAI

Dumitru Greceico era cât pe-acă să fie supt de nămol. Doar capul și umerii i se vedeau din glod când salvamarul de gardă a ajuns la el, la ora patru dimineața. A chemat în ajutor specialiștii de la departamentul situații excepționale, care l-au salvat pe tânărul de 25 de ani. Câteva zeci de minute de întârziere a echipei de intervenție l-ar fi costat pe Dumitru viața. Băiatul nu știa că nămolul de la fundul lacului, Valea Morilor reprezintă un pericol de moarte.

Cel mai popular lac al capitalei a ajuns acum să fie necunoscut ca loc al groazei pentru cei care se aventurează să-l traverseze. Aparent uscat, mătul ce a rămas pe fundul iazului, în urma evacuării apei, îi atrage ca un magnet pe locuitorii urbei.

Vorba e că lucrările de reconstrucție a lacului au fost stopate din mai multe motive. Mătul, care l-a determinat pe președintele Voronin să ordone curățarea acestuia și care pare să fie principala problemă ecologică, a rămas în același loc.

După doar câțiva metri de mers prin noroi, oamenii își dau seama că poziția uscată de la suprafață acestuia ascunde o masă mlăștinoasă care-i trage în adâncul său. În încercarea de a ieși la mal ei nu fac decât să se afunde mai tare. Salvării au de înfruntat același risc - să fie supti de nămol, ceea ce face dificilă operațiunea.

„Avem multă bătaie de cap cu acest măt”, ne spune Alexandru Mojeico, specialist principal la stația de salvare. „Lacul a devenit mult mai periculos decât atunci când era cu apă. Avem nevoie de echipament specializat, folo-

sit de alpinști iar șalupa nu ne mai este de nici un ajutor”, precizează el.

Bărbatul spune că zilnic mai multe persoane se aventurează să traverseze lacul pe nămolul aparent uscat. Din fericire ei nu ajung prea departe deoarece salvatorii îi avertizează asupra pericolului prin stația de radio. „Copiii sunt cei mai curioși să meargă pe măt. Dar există și mături care vor s-o ia pe scurtătură”, a mai adăugat A. Mojeico.

Se pare că o parte din vină revine autorităților care nu au luat în calcul niște măsuri elementare de prevenire a cetățenilor asupra pericolului. Niciăieri nu apar panouri de avertizare și nici o barieră care i-ar împiedica pe aventurieri să plonjeze în nămolul a cărui adâncime ajunge la patru metri. Mai ales în week-end când

foarte mulți vin să pescuiească în puținele locuri unde a rămas apă.

Oamenii cu care am discutat mi-au zis că nu știu nimic despre pericolul nămolului. Mai mult decât atât, ei s-au arătat indignați de faptul că procesul de reconstrucție a lacului este netransparent. Altfel spus, ei nu știu câți bani sunt necesari pentru finisarea lucrărilor, de unde vor fi luți aceștia, când se vor plimba pe falezele promise de guvernanti. În general le surâde ideea că vor avea un loc de odihnă amenajat, dar se arată dezamăgiți de cum arată lacul la momentul actual.

„Au stricat iazul, iaca ce s-a întâmplat. Oamenii veneau aici să se odihnească, da' de când a rămas numai o băltoacă, ei se duc să se plimbe în pădure, la izvor. Nu cred că o să fie gata nici peste doi ani”, ne spune Leonid, care stă cu undița pe un mal de nămol bătorit.

Ludmila este sceptică referitor la utilizarea banilor în acest scop. „Contează rezultatul și nu ceea ce fac acum. Important e a că să-l termine, iar după ce-o să fie gata, să existe cineva care să-l întrețină în curățenie”, opinează femeia.

Valeriu Catrinescu, directorul firmei „Auqa proiect”, responsabil de elaborarea proiectului pentru reconstrucția lacului ne-a declarat că „la moment lucrările au fost stopate, deoarece nu este nimic clar. Nu sunt hotărâte o sumedenie de chestiuni organizatorice. Nu știm nimic despre finanțarea de mai departe a proiectului, nu am semnat un contract cu primăria. O să mai dureze ceva timp, în funcție de cum se vor rezolva aceste probleme”, a mai adăugat responsabilul.

Amintim că autoritățile publice locale au hotărât să întreprindă măsuri de curățare a lacului după ce anul trecut, trei tone de pește din rezervor a murit din cauza stratului mare de nămol și a lipsei de oxigen. Ei au decis să evacueze apa apoi să scoată nămolul, metodă care a adus o serie de critici din partea specialiștilor. Mihai Roșcovan, consilier municipal a declarat că lucrările de proiectare a lacului au început cu o gravă încălcare a legislației. „Acestea nu au fost coordonate cu CMC și nu au primit acordul consilierilor, nu au existat tendere. Este un proiect bugetofag, care va aduce pagube de câteva mln. de lei statului, așa cum s-a întâmplat în cazul proiectelor gigantomane anterioare : Eternitate, str. Pan Halipa, linie de troleibuz la Universitatea Agrară etc.”, a mai adăugat consilierul.

În numărul trecut al ziarului, menționam faptul că cele 20 de mln. de lei prevăzute pentru curățarea lacului ar fi fost suficienți pentru curățarea a 40 de bazine acvatice similare și că inițiativa vine din partea președintelui R.M., Vladimir Voronin.

Foto de Daniela Galai
Oamenii vor să se convingă dacă a mai rămas pește în lac. După câteva ore de „pescuit” ei dau verdictul - doar broaștele n-au murit.